

SOCb2002 Sociální hnutí a politický protest

Přednáška 2: Sociální hnutí a sociální změna

Vztah společnosti a hnutí

- Socioekonomická struktura ovlivňuje typy konfliktů, které ve společnosti vznikají (byť pozornost SMS dlouhodobě upřena jinam)
- Sociální hnutí nesou často post-materialistické hodnoty
- Strukturální napětí se vždy automaticky nepřeklápí do protestu
- Klíčové transformace ekonomiky, státu, kulturní sféry

Hnutí za globální spravedlnost (Global Justice Movement)

Occupy Wall Street

Ekonomická transformace a sociální hnutí

- Štěpící linie – *cleavages* (Rokkan) – zpolitizované konfliktní linie
- Vznik kapitalismu (práce/kapitál, město/venkov) a národního státu (centrum/periferie, stát/církev)
- Změna forem závislosti mezi sociálními skupinami, potenciál pro konflikt zájmů
- Proměna ekonomiky v moderní společnosti (automatizace, fragmentace, specializace, nezaměstnanost)
- Depolitizace třídního/ekonomického konfliktu
- Ekonomická globalizace – oživení?

Transformace kulturní sféry

- Hnutí primárně nositelé kulturní změny (Melucci)
- Reakce na byrokratizace a racionalizaci životního světa (Habermas)
- Koncept občanství a jeho rozšiřování – multiplikace nerovností
- Kontra-kulturní hnutí – od životního stylu po změnu obecných sociálních norem
- Konzumerismus jako nové téma kolektivního jednání

Exkurz: Nová sociální hnutí

- Konec 60. let – USA a západní Evropa - radikalizace studentů (mj. Nová levice) a následné vlny dalších mobilizací (žen, černochů, homosexuálů)
- NSH mají kořeny v revolučním roce 1968, jejich diferenciaci a institucionalizaci probíhá v západní Evropě postupně v 70. a 80. letech
- Klíčová témata: feminismus, environmentální zájmy, pacifismus, menšiny, urbánní politika
- dnešní debata: [neomarxismus](#)?

Exkurz: Nová sociální hnutí

- hodnotová a **ideová** výbava
- **organizační** struktura a formy
- taktika a oblast (cíle) **působení**
- sociální **základna**

Nedávné trendy

- Proměna tříd ve společnosti? Nová střední třída?
- Konflikt nad materiálními tématy nemizí
- „Nová hnutí“ ne vždy vědomě reflektují nové strukturální konflikty, spíše manifestují nové cykly politického protestu
- Nové protagonisté strukturálních konfliktů (radikální pravice, populisté)
- Příklad: klimatická změna, migrace, energetická krize

